

แนวคิดและหลักการของร่างกฎหมาย
เพื่อรองรับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗
และมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญ

หลักการมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญ

- การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย
- การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง
- การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย
- การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย
- การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย
- การเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมาย

การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย (๑)

ก่อนการจัดทำร่างกฎหมาย ต้องมีการวิเคราะห์
ก่อนว่า สามารถใช้มาตรการอื่นได้โดยไม่ต้องตราเป็น
กฎหมายโดยในการวิเคราะห์จะต้องระบุทางเลือก
ที่ไม่จำเป็นต้องตราเป็นกฎหมายไว้ด้วย

การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย (๒)

- ขั้นตอนร่างกฎหมายของหน่วยงาน
- ขั้นตอนพิจารณาให้ความเห็นชอบหลักการร่างกฎหมายของ ครม.
- ขั้นตอนการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของ สคก.
- ขั้นตอนการพิจารณาร่างกฎหมายของรัฐสภา
- ทุกขั้นตอน

การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง (๑)

ร่างกฎหมายที่ควรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น

- ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
- ร่างพระราชบัญญัติ
- ร่างพระราชกำหนด
- กฎบางประเภท

การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง (๒)

สิ่งที่ต้องนำไปรับฟัง และเอกสารประกอบการรับฟัง

- หลักการหรือประเด็นสำคัญของร่างกฎหมาย
- ร่างกฎหมาย
- สภาพปัญหาและความจำเป็นในการตรากฎหมาย
- ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตรากฎหมาย

การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง (๓)

วิธีการรับฟังความคิดเห็นที่เหมาะสม

☐ ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ	☐ ทางไปรษณีย์
☐ การประชุมสัมมนา	☐ การสัมภาษณ์
☐ การเข้าร่วมชี้แจง	☐ การสำรวจความเห็น
☐ การตอบแบบสอบถาม	☐ วิธีอื่นใด

การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง (๔)

“ผู้เกี่ยวข้อง” ซึ่งต้องรับฟังความคิดเห็นประกอบ
การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์
หมายถึง “ผู้ซึ่งมีหรืออาจมีสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมาย
หรือที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย”

การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง (๕)

- ผู้ซึ่งอาจมีสิทธิหรือหน้าที่หรือที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย
- ผู้ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย
- หน่วยงานของรัฐซึ่งมีภารกิจเกี่ยวข้องกับร่างกฎหมาย หรือที่ดูแลพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบ
- ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับร่างกฎหมาย

การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง (๖)

วิธีการที่จะทำให้ได้รายชื่อผู้เกี่ยวข้องซึ่งต้องรับฟังความคิดเห็นอย่างครบถ้วนที่สุด

- เปิดให้ประชาชนมาจดแจ้งหรือขึ้นทะเบียน
- หน่วยงานของรัฐไปสำรวจหรือสอบถามรายชื่อผู้เกี่ยวข้อง

การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง (๗)

การกำหนดผู้เกี่ยวข้องในการรับฟังความคิดเห็นสำหรับกฎหมายแต่ละประเภทอาจแตกต่างกันได้ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศหรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ

การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง (๘)

หลักเกณฑ์การรับฟังความคิดเห็น

- ประกาศและแจ้งวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด
- ให้ข้อมูลอย่างเพียงพอเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจ
- ดำเนินการให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าถึงข้อมูล แสดงความคิดเห็นได้อย่างสะดวก ไม่เป็นภาระเกินสมควร

การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง (๙)

การดำเนินการหลังจากการรับฟังความคิดเห็น

- จัดทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
 - ✓ ระบุประเด็นและสรุปความเห็น
 - ✓ คำชี้แจงตอบประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็นและเหตุผล
- นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย

การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง (๑๐)

การเผยแพร่ผลการรับฟังความคิดเห็น

- ก่อนการเสนอร่างกฎหมายไปยัง สลค.
- หลังจาก ครม. ให้ความเห็นชอบหลักการของร่างกฎหมาย
- ขั้นตอนการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของ สคก.
- ขั้นตอนการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของรัฐสภา

การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (๑)

ร่างกฎหมายที่ควรจัดให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
จากกฎหมาย

- ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
- ร่างพระราชบัญญัติ
- ร่างพระราชกำหนด
- กฎหมายลำดับรอง

การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (๒)

ประเด็นการวิเคราะห์ผลกระทบ

- เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมาย
- ภาระหรืออุปสรรคต่อประชาชน
- สิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่ต้องถูกจำกัด
- ความจำเป็นที่ต้องมีระบบอนุญาต คณะกรรมการ หรือการกำหนดโทษทางอาญา

การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (๓)

- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ จำนวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ต้องใช้ในการดำเนินการตามกฎหมาย
- ความพร้อมของรัฐ และงบประมาณที่ต้องใช้
- ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น
- การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ

การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (๔)

การกำหนดหัวข้อหรือประเด็นในการวิเคราะห์ผลกระทบ สำหรับกฎหมายซึ่งมีลักษณะหรือประเภทที่แตกต่างกัน เช่น กฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (๕)

การพัฒนาบุคคลากรให้มีความสามารถในการวิเคราะห์
ผลกระทบ

- หน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมาย
- สคก.
- สศช.
- สงป.

การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (๖)

การเผยแพร่ผลการวิเคราะห์ผลกระทบ

- ก่อนการเสนอร่างกฎหมายไปยัง สลค.
- หลังจาก ครม. เห็นชอบหลักการแล้ว
- หลังจาก สคก. พิจารณาร่างกฎหมายเสร็จ
- ขั้นตอนการพิจารณาร่างกฎหมายของรัฐสภา

การตรวจสอบการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์ผลกระทบ (๑)

- ก่อนการเสนอร่างกฎหมายต่อ ครม.
- ขั้นตอนการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของ สคก.
- ขั้นตอนการพิจารณาร่างกฎหมายของรัฐสภา
- ทุกขั้นตอน

การตรวจสอบการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์ผลกระทบ (๒)

หากพบว่าการรับฟังความคิดเห็นหรือการวิเคราะห์ผลกระทบของหน่วยงานของรัฐไม่ครบถ้วนหรือไม่สมบูรณ์ ผู้มีหน้าที่ตรวจสอบสามารถส่งเรื่องคืนหรือมีข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานของรัฐเพื่อดำเนินการเพิ่มเติมได้

ร่างกฎหมายที่เสนอโดย สส. หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ร่างกฎหมายที่เสนอโดย สส. หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งควรรับฟัง
ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ผลกระทบหรือไม่
และควรเป็นหน้าที่ของ

- สส. หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เสนอร่างกฎหมายนั้น
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย (๑)

การจัดทำร่างกฎหมายควรสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- สอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
- สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ
- คำนึงถึงหลักการของ พรบ. อำนาจความสะดวกฯ
- คำนึงถึงหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
- ความจำเป็นหรือความสอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อประชาชนเกินจำเป็น

การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย (๒)

- หลักการนำระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการมาใช้
เท่าที่จำเป็น
- หลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจและระยะเวลาในการดำเนินการ
ตามขั้นตอนต่าง ๆ
- การกำหนดโทษทางอาญาเฉพาะการกระทำความผิดร้ายแรง

การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย (๓)

การกำหนดให้มีดุลพินิจต้องกระทำเท่าที่จำเป็น และคำนึงถึง

- ไม่ขัดหรือแย้งกับหลักการสำคัญที่ รธน. รับรอง
- ความสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
- การไม่มีส่วนได้เสียกับการใช้ดุลพินิจ
- ความรอบคอบ การเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบให้ข้อมูล
โต้แย้งคัดค้าน และการแสดงเหตุผลประกอบ
- หลักความพอสมควรแก่เหตุ

การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย (๕)

หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำแนวทางปฏิบัติในการใช้
ดุลพินิจให้ทันสมัยอยู่เสมอ และเผยแพร่ให้ประชาชน
ทราบเป็นการทั่วไป

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย (๑)

กฎหมายที่ควรจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์

- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
- พระราชบัญญัติ
- พระราชกำหนด
- กฎหมายลำดับรอง

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย (๒)

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายอาจไม่ใช่บังคับแก่

- กฎหมายที่มีผลใช้บังคับในช่วงเวลาหนึ่งและได้ล่วงพ้นเวลาแล้ว เช่น กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- กฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม
- กฎหมายที่ให้ดำเนินการอย่างใดและได้ดำเนินการแล้ว เช่น กฎหมายให้ใช้ประมวลกฎหมาย กฎหมายเวนคืน
- กฎหมายกำหนดเครื่องแสดงวิทยฐานะ เครื่องหมาย เครื่องแบบ

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย (๓)

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายจะดำเนินการ เมื่อ

- ครบรอบระยะเวลา ๕ ปี หรือระยะเวลาอื่นที่กำหนด ซึ่งอาจต่างกันตามลักษณะหรือประเภทของกฎหมาย
- จำเป็นต้องมีการปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมาย
- ได้รับหนังสือร้องเรียน ข้อเสนอแนะจากองค์กรหรือประชาชน
- ได้รับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย
- ไม่มีการบังคับใช้หรือปฏิบัติตามกฎหมายเกิน ๓ ปี

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย (๕)

ประเด็นการประเมินผลสัมฤทธิ์

- เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายนั้นต่อไป
- ความสอดคล้องกับหลักการของมาตรา ๗๗
- ความสอดคล้องกับสถานการณ์และการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- ความสอดคล้องหรืออนุวัติการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ
- การลดผลกระทบและภาระของประชาชนที่จะเกิดขึ้นจากกฎหมาย
- การป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ระบบกลางเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ (๑)

“ระบบกลาง” คือ ระบบกลางเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดให้มีขึ้นเพื่อเป็นช่องทางกลางไว้เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้ในการรับฟังความคิดเห็นและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เพื่ออำนวยความสะดวกแก่หน่วยงานของรัฐ และเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตรากฎหมาย และการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมาย

ระบบกลางเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ (๒)

ระบบกลางจะรองรับการดำเนินการในเรื่อง

- การรับฟังความคิดเห็นและการประเมินผลสัมฤทธิ์
- การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็น การวิเคราะห์ผลกระทบ และร่างกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐจัดทำขึ้น รวมทั้งร่างกฎหมายที่ ครม. เสนอต่อรัฐสภา
- การรับจดแจ้งผู้เกี่ยวข้องซึ่งจะต้องรับฟังความคิดเห็น
- การเปิดเผยผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย
- การรวบรวมข้อมูลกฎหมายและกฎ